

Søren Sveistrup

Oktober

AV
B

Angèle

Voor mijn geliefde zoons, Silas en Sylvester

Dinsdag 31 oktober 1989

1

Gele en rode bladeren dwarrelen in het zonlicht naar het natte asfalt, dat als een donkere, spiegelgladde rivier door het bos snijdt. Als de witte dienstauto langsrijdt, wervelen ze heel even door de lucht, waarna ze weer op de plakkerige laag naast de weg terechtkomen.

Marius Larsen laat het gaspedaal los en mindert vaart voor de bocht, terwijl hij bedenkt dat hij de afdeling Wegenonderhoud van de gemeente op de hoogte moet stellen zodat ze met een veegmachine hiernaartoe komen. Als de bladeren te lang blijven liggen, veroorzaken ze een slechte grip op de weg en dat kan levens kosten. Marius heeft dat inmiddels heel vaak gemeld. Hij is al eenenveertig jaar politieagent, waarvan de laatste zeventien jaar als hoofd van het politiebureau, en elk najaar is het nodig om de gemeente hieraan te herinneren. Vandaag lukt dat echter niet, omdat hij zich op het gesprek moet concentreren.

Marius Larsen draait geïrriteerd aan de zenderknop van de autoradio, maar kan niet vinden wat hij zoekt, alleen nieuws over Gorbatsjov en Reagan en speculaties over de val van de Muur in Berlijn. Dat gebeurt binnenkort, zeggen ze. Een heel nieuw tijdperk begint.

Hij weet al een hele tijd dat hij het gesprek moet voeren, en toch heeft hij zich er niet toe kunnen zetten. Zijn vrouw denkt dat hij over een week met pensioen gaat, dus wordt het tijd om haar de waarheid te vertellen. Dat hij zijn werk niet kan missen. Dat hij de beslissing heeft genomen om het uit te stellen. Dat hij er niet klaar voor is om thuis op de hoekbank te zitten

en naar *Rad van Fortuin* te kijken, bladeren bij elkaar te harken in de tuin of te zwartepieten met de kleinkinderen.

Het lijkt gemakkelijk als hij het gesprek in zijn hoofd doorneemt, maar Marius weet dat het haar verdriet zal doen. Ze zal zich in de steek gelaten voelen, van de tafel opstaan, naar de keuken lopen om het fornuis schoon te maken en met haar rug naar hem toe zeggen dat ze hem begrijpt. Dat is echter niet zo. Toen hij de melding tien minuten geleden over de politieradio hoorde, had hij meteen aan het bureau doorgegeven dat hij ernaartoe zou gaan, om het gesprek nog even uit te stellen. Normaal gesproken zou het hem ergeren dat hij de lange rit langs de akkers en door het bos naar de boerderij van Ørum moet maken om tegen hem te zeggen dat hij zijn dieren beter in de gaten moet houden. Het was al meerdere keren gebeurd dat zijn varkens of koeien losgebroken waren en over de akkers van de buren zwierven tot Marius of een van zijn mannen Ørum daarover had ingelicht. Vandaag ergerde het hem niet. Hij had het bureau natuurlijk eerst gevraagd om te bellen, zowel naar Ørums boerderij als naar Ørums werk bij de veersteiger, waar hij een parttimebaan had, maar nadat er op beide plekken niet was opgenomen, had hij besloten om er zelf naartoe te rijden.

Marius vindt een zender met oude Deense muziek. ‘De vuurrode rubberboot’ vult de cabine van de oude Ford Escort en Marius zet het volume harder. Hij geniet van het najaar, de weg door het bos, de gele, rode en bruine bladeren tussen het wintergroen en de voorpret van het jachtseizoen dat net is begonnen. Marius draait het raam naar beneden, kijkt naar de vlekken zonlicht die tussen de boomkruinen door op de weg vallen en vergeet heel even zijn leeftijd.

Het is stil op het erf als hij bij de boerderij arriveert. Hij stapt uit, smijt het autoportier dicht en beseft dat hij hier al heel lang niet is geweest. De grote boerderij lijkt verwaarloosd. Er zijn stukken uit de stalramen gebroken, de pleisterkalk is van de muren gebladderd en het lege schommeltoestel op het grasveld

met het hoge gras lijkt bijna opgeslokt te worden door de grote kastanjabomen die het perceel omringen. Overal op het erf liggen bladeren en gevallen kastanjes, die onder zijn schoenen worden geplet als hij naar de voordeur loopt en aanklopt.

Als Marius drie keer heeft geklopt en Ørums naam heeft geroepen, beseft hij dat er niet opengedaan zal worden. Hij ziet geen tekenen van leven, haalt een notitieboekje tevoorschijn, schrijft een briefje en stopt dat in de brievenbus, terwijl een paar kraaien over het erf vliegen en achter de Ferguson-tractor verdwijnen die voor de graanschuur staat. Marius is voor niets het hele eind hiernaartoe gereden en nu moet hij naar de veersteiger rijden om Ørum daar te zoeken. Dat irriteert hem niet lang. Als hij naar de auto terugloopt, krijgt hij plotseling een idee. Dat overkomt Marius nooit, dus moet het een gelukkige samenloop van omstandigheden zijn dat hij hiernaartoe is gereden in plaats van rechtstreeks naar huis te gaan voor het gesprek. Hij wil zijn vrouw bij wijze van pleister op de wond een reisje naar Berlijn aanbieden. Ze kunnen daar een week naartoe gaan, of in elk geval een weekend, zodra hij vrij kan krijgen. Zelf rijden, de vleugelslag van de geschiedenis en het nieuwe tijdperk voelen, knoedels met zuurkool eten zoals ze die keer al veel te lang geleden hebben gedaan toen ze met de kinderen in de Harz kampeerden. Pas als hij bijna bij de auto is, ziet hij waarom de kraaien achter de tractor zitten. Ze trippelen rond iets wat wit en vormeloos is, en als hij dichterbij komt, ziet hij dat het een varken is. De ogen zijn dood, maar het lichaam trilt en schokt, alsof het probeert de kraaien, die zich tegoed doen aan de grote open kogelwond achter in de kop, af te schrikken.

Marius duwt de voordeur open. De hal is donker en hij ruikt de geur van vocht en schimmel en iets waarvan hij niet goed weet wat het is. 'Ørum, politie.'

Hij krijgt geen antwoord, maar hoort ergens in de boerderij water stromen en loopt de keuken in. Een meisje, een tiener van zestien, zeventien jaar, zit op een stoel aan de eettafel. Wat

er over is van haar kapotgeschoten gezicht ligt in het bord ha-
vermout dat voor haar staat. Op de linoleumvloer aan de an-
dere kant van de eettafel ligt een levenloze gedaante. Eveneens
een tiener, een beetje ouder, met een grote open schotwond
in zijn borstkas. Het achterhoofd leunt ongemakkelijk tegen
het fornuis. Marius Larsen verstijft. Hij heeft natuurlijk eerder
dode mensen gezien, maar nog nooit op deze manier, en heel
even is hij verlamd, waarna hij zijn dienstpistool uit de holster
aan zijn riem haalt.

‘Ørum?’

Marius loopt met zijn pistool in de aanslag verder en roept
opnieuw. Nog steeds geen antwoord. Marius vindt het volgende
lijk in de badkamer, en deze keer moet hij zijn hand voor zijn
mond slaan om niet te braken. Het water loopt uit de kraan in
het ligbad, dat tot de rand gevuld is, zodat het over de terrazzo-
vloer stroomt en zich vermengt met het bloed. De naakte vrouw,
die de moeder moet zijn, ligt in een verwrongen houding op de
vloer. Een arm en een been zijn gescheiden van de romp. In het
autopsieverslag zal staan dat ze meerdere keren met een bijl is
geraakt. Eerst toen ze in het bad lag en daarna toen ze in een
poging om te ontsnappen uit het bad was geklommen en over
de vloer was gekropen. Er zal ook in staan dat ze heeft gepro-
beerd zich te verdedigen met haar handen en voeten, die om
die reden gekloofd zijn. Haar gezicht is onherkenbaar, omdat
de bijl is gebruikt om haar schedel te verpletteren.

Marius Larsen bekijkt het tafereel en ziet plotseling een
zwakke beweging vanuit zijn ooghoeken. Half verscholen on-
der een douchegordijn dat in een hoek is gesmeten, ziet hij een
gedaante. Marius trekt het gordijn voorzichtig een stukje weg.
Het is een jongen van een jaar of tien, elf, met warrig haar. Hij
ligt levenloos in een plas bloed, maar één punt van het gordijn
bedekt zijn mond en de stof beweegt zwak en schoksgewijs.
Marius buigt zich snel over de jongen heen, haalt het gordijn
helemaal weg, pakt zijn levenloze arm en zoekt naar zijn hart-
slag. De jongen heeft snijwonden en schrammen op zijn armen

en benen, en draagt een bebloed T-shirt en onderbroek. Naast zijn hoofd ligt een bijl. Marius vindt zijn hartslag en komt haastig overeind.

In de zitkamer kijkt hij koortsachtig om zich heen, op zoek naar de telefoon. Hij vindt hem naast een volle asbak, die op het vloerkleed valt, maar als hij het bureau aan de lijn krijgt, is hij helder genoeg om fatsoenlijk verslag uit te brengen. Ambulance. Manschappen. Spoed. Geen spoor van Ørum. Laat iedereen in actie komen. Nu! Als hij heeft opgehangen, wil hij zich in eerste instantie weer naar de jongen toe haasten, maar dan bedenkt hij plotseling dat er nog een kind moet zijn, want de jongen heeft een tweelingzusje.

Marius kijkt om zich heen en loopt naar de hal met de trap die naar de eerste verdieping leidt. Als hij de keuken en de open deur naar de kelder passeert, blijft hij abrupt staan en kijkt naar beneden. Hij heeft een schurend geluid gehoord. Marius haalt zijn dienstpistool opnieuw tevoorschijn, doet de deur wijd open en loopt voorzichtig via de smalle treden naar beneden tot hij op de betonnen vloer staat. Zijn ogen moeten aan de duisternis wennen, maar dan ziet hij de open kelderdeur aan het eind van de gang. Marius aarzelt. Zijn lichaam vertelt hem dat hij hier moet blijven staan en op de ambulance en de collega's moet wachten, maar hij denkt aan het meisje. Als hij de deur nadert, ziet hij dat die met geweld is opengebrosen. Het slot en het ijzerbeslag liggen op de vloer, en Marius betreedt de kamer, die alleen zwak verlicht wordt door het licht dat door de vieze kelderramen naar binnen valt. Toch ziet hij de kleine gedaante die zich in een hoek onder een tafel verstopt meteen. Marius haast zich naar haar toe, laat het pistool zakken, bukt zich en kijkt onder de tafel.

‘Het is in orde. Je bent veilig.’

Hij kan het gezicht van het meisje niet zien, alleen dat ze trilt en zich zonder naar hem te kijken tegen de muur drukt.

‘Ik heet Marius. Ik ben politieagent en ik ben hier om je te helpen.’

Het meisje blijft angstig zitten, alsof ze hem niet hoort, en plotseling wordt Marius zich bewust van zijn omgeving. Hij kijkt om zich heen en begint langzamerhand te beseffen waar de ruimte voor wordt gebruikt. Hij gruwet ervan. Ineens ziet hij de scheve houten planken in de aangrenzende kamer. Hij vergeet het meisje en stapt over de drempel. Marius ziet niet hoeveel kastanjemannen, kastanjevrouwen en kastanjedieren er zijn, maar in elk geval meer dan hij kan tellen. Grote en kleine, kinderlijke en griezelige, veel ervan niet af en misvormd. Marius staart naar de hoeveelheid en de verschillen. De poppetjes op de planken maken hem onzeker, terwijl de jongen achter hem de kamer in komt.

In een fractie van een seconde beseft Marius dat hij de technisch rechercheurs moet laten onderzoeken of de kelderdeur van binnenuit of van buitenaf opengebroken is. In een fractie van een seconde beseft hij dat er iets vreselijks ontsnapt kan zijn en net als de dieren door de omheining kan zijn gebroken. Als hij zich naar de jongen omdraait, flitsen zijn gedachten als kleine, verwarde wolken langs de hemel. Op dat moment raakt de bijl zijn kaak en wordt alles zwart.

Maandag 5 oktober, nu

2

De stem is overal in de duisternis. Hij fluistert zachtjes en bespot haar, raapt haar op als ze valt en wervelt haar rond in de wind. Laura Kjær kan niets meer zien. Ze kan de bladeren aan de bomen niet meer horen ruisen of het koude gras onder haar voeten voelen. Het enige wat is overgebleven, is de stem die tussen de klappen van de staaf met de kogel door tegen haar fluistert. Ze denkt dat de stem misschien zwijgt als ze stopt met zich verzetten, maar dat gebeurt niet. Hij blijft doorgaan, net als de slagen, en uiteindelijk kan ze zich niet meer bewegen. Te laat voelt ze de scherpe tanden van een instrument op haar pols, en voordat ze het bewustzijn verliest, hoort ze het elektrische geluid van het zaagblad dat op gang komt en door haar botten begint te snijden.

Achteraf weet ze niet hoe lang ze bewusteloos is geweest. De duisternis is er nog steeds, en dat geldt ook voor de stem. Het is alsof hij heeft gewacht tot ze weer bijgekomen is.

‘Is alles in orde, Laura?’

De toon is zacht en strelend en veel te dicht bij haar oor, maar de stem wacht het antwoord niet af. Hij heeft wat er op haar mond geplakt zit verwijderd en Laura Kjær hoort zichzelf smeken en bedelen. Ze begrijpt het niet. Ze wil alles doen. Waarom zij... Wat heeft ze gedaan?

De stem zegt dat ze dat heel goed weet. Hij buigt zich naar voren, heel dichtbij, en fluistert het in haar oor. Ze voelt dat hij zich juist op dit moment heeft verheugd. Ze moet zich concentreren om de woorden te horen. Ze begrijpt wat de stem zegt,

maar kan het niet geloven. De pijn is groter dan alle martelingen bij elkaar. Dat kan het niet zijn. Dat mag het niet zijn. Ze verdringt de woorden als een deel van de waanzin die haar omringt. Ze wil opstaan en verder vechten, maar haar lichaam bezwijkt en ze begint hysterisch te huilen. Ze weet het al een tijd, maar toch ook niet, en pas op dit moment, nu de stem het tegen haar heeft gefluisterd, beseft ze dat het waar is. Ze wil zo hard als ze kan schreeuwen, maar haar ingewanden beginnen door haar keel omhoog te komen en als ze voelt dat de staaf haar wang liefkoost, zet ze zich af met alle kracht die ze in zich heeft en valt verder in de duisternis.

Dinsdag 6 oktober, nu

3

Het begint buiten licht te worden en als Naia Thulin hem bij haar naar binnen brengt, wordt hij langzaam wakker. Ze voelt hem in haar, begint heen en weer te bewegen en pakt zijn schouders vast. Hij wordt wakker en zijn handen tasten langzaam naar haar.

‘Hé, wacht...’

Hij is slaapdronken, maar Naia wacht niet. Dit is waar ze zin in had toen ze haar ogen opendeed. Ze maakt de beweging dwingender en schuift krachtig heen en weer, terwijl ze met één hand tegen de muur steunt. Ze ziet dat hij er onhandig bij ligt en dat zijn hoofd tegen het hoofdeind van het bed slaat, en ze hoort dat het bed tegen de muur bonkt, maar het kan haar niet schelen. Ze gaat door en merkt dat hij zwicht, en als ze klaarkomt, duwt ze haar nagels in zijn borstkas en voelt ze zijn pijn en genot terwijl ze beiden verstijven.

Heel even ligt ze buiten adem naar de vuilniswagen op de binnenplaats te luisteren. Vervolgens rolt ze van hem af en staat op uit bed voordat zijn handen klaar zijn met het liefkoken van haar rug.

‘Het is beter dat je vertrekt voordat ze wakker wordt.’

‘Waarom? Ze vindt het prima als ik hier ben.’

‘Vooruit. Opstaan.’

‘Alleen als je met me gaat samenwonen.’

Ze gooit zijn overhemd naar zijn hoofd en verdwijnt in de badkamer, terwijl hij zich met een glimlach op het kussen laat terugvallen.

4

Het is de eerste dinsdag in oktober. De herfst is laat begonnen, maar vandaag is de hemel boven de stad een laaghangende deken van donkergrijze wolken en het stortregent als Naia Thulin bij haar auto wegloopt en tussen het verkeer door de straat oversteekt. Hoewel ze haar mobiel hoort overgaan, haalt ze hem niet uit haar jaszak. Ze heeft haar hand op de rug van haar dochter, zodat ze haar door de gaten in het ochtendverkeer kan loodsen. Het is een drukke ochtend geweest. Le heeft voornamelijk gepraat over het computerspel *League of Legends*, hoewel ze nog veel te jong is om daar iets van te weten, maar toch is dat zo en daarom is een Koreaanse tiener met de naam Park Su haar grote idool.

‘Je hebt rubberlaarzen bij je voor als jullie naar het park gaan. En denk eraan dat opa je komt ophalen, maar dat je zelf de weg moet oversteken. Je kijkt naar links, je kijkt naar rechts...’

‘... ik kijk weer naar links, en ik moet eraan denken om mijn jack aan te trekken zodat ze mijn reflectoren kunnen zien.’

‘Sta stil, zodat ik je veters kan strikken.’

Ze staan voor de school onder het dak van de fietsenstalling en Thulin bukt zich, terwijl Le stil probeert te staan.

‘Wanneer gaan we bij Sebastian wonen?’

‘Ik heb helemaal niet gezegd dat we bij Sebastian gaan wonen.’

‘Waarom is hij ’s ochtends niet bij ons als hij er ’s avonds wel is?’

‘’s Ochtends hebben volwassenen het druk en moet Sebastian snel naar zijn werk.’

‘Ramazan heeft een broertje gekregen. Nu heeft hij vijftien foto’s op zijn stamboom en ik heb er maar drie.’

Naia kijkt even naar haar dochter en vervloekt de zoetsappige posters met stambomen die met herfstbladeren zijn gede-coreerd en die de juf aan de muren van de klas heeft gehangen, zodat zowel de kinderen als de ouders ze kunnen bekijken. Aan de andere kant is ze altijd dankbaar dat Le het vanzelfsprekend vindt om haar opa mee te tellen als een lid van de familie, ook al is hij puur technisch gezien haar opa niet.

‘Dat is niet waar het om gaat. En jij hebt vijf foto’s op je stamboom als je de parkiet en de hamster meetelt.’

‘De anderen hebben geen dieren op hun stamboom.’

‘Nee, zo gelukkig zijn de andere kinderen niet.’

Le geeft geen antwoord en Thulin komt overeind.

‘Misschien zijn we niet met zoveel, maar we hebben het fijn en dat is het belangrijkste, nietwaar?’

‘Mag ik dan nog een parkiet?’

Thulin kijkt naar haar terwijl ze bedenkt hoe het gesprek is begonnen en of haar dochter bijdehanter is dan ze had gedacht.

‘Laten we het daar een andere keer over hebben. Wacht even.’

Haar mobiel gaat weer over en ze weet dat ze deze keer moet opnemen. ‘Ik ben er over een kwartier.’

‘Je hoeft je niet te haasten,’ zegt de stem aan de andere kant van de lijn. Het is een van de secretaresses van Nylander. ‘Nylander redt het niet om op tijd te zijn voor jullie afspraak, dus wordt het in plaats daarvan volgende week dinsdag. Ik moet ook aan je doorgeven dat hij wil dat je de nieuweling vandaag meeneemt, zodat hij iets te doen heeft terwijl hij hier is.’

‘Mama, ik ga met Ramazan naar de ochtendopvang!’

Thulin ziet haar dochter naar de jongen die Ramazan heet toe rennen. Ze loopt alsof het de natuurlijkste zaak is met het Syrische gezin mee: een vrouw, een man met een baby op zijn arm en twee andere kinderen. Thulin heeft het gevoel dat ze naar een voorbeeldgezin kijkt dat uit een damestijdschrift is gestapt.

‘Maar dit is de tweede keer dat Nylander de afspraak afzegt, en het duurt maar vijf minuten. Waar is hij nu?’

‘Hij is onderweg naar een begrotingsvergadering. Hij wil trouwens graag weten waarover je hem wilt spreken.’

Thulin overweegt heel even of ze zal vertellen dat haar negen maanden op de afdeling Ernstige Misdrijven tegen Personen, waar de afdeling Moordzaken onder valt, net zo spannend is geweest als een bezoek aan het Politiemuseum. Dat de werkta-ken waardeloos zijn, dat het technologische niveau van de af-deling net zo indrukwekkend is als een Commodore 64 en dat ze dolgraag verder wil.

‘Het zijn maar kleine dingen. Dank je wel.’

Ze verbreekt de verbinding en zwaait naar haar dochter, die de school in rent. Ze voelt de regen door haar jas sijpelen en als ze naar de straat begint te lopen, beseft ze dat ze niet tot dins-dag kan wachten met het gesprek. Ze rent door het verkeer, maar als ze bij haar auto is en het portier opent, heeft ze plotse-ling het gevoel dat er iemand naar haar kijkt. Aan de andere kant van de kruising ziet ze iemand staan tussen de eindeloze rij personenwagens en vrachtwagens, maar als de rij is gepas-seerd, is de gedaante verdwenen. Thulin schudt het gevoel van zich af en gaat in haar auto zitten.